

Miasto i Gmina Orneta Oficjalny portal informacyjny

Adres artykułu: <https://orneta.pl/artukul/dab-warminski>

Dąb Warmiński

Jedną z najbardziej oryginalnych postaci, jakie w swej bogatej przeszłości posiada Orneta – jest bez wątpienia „zatwardziały sarmata” ks. Franciszek Zygmuntowski. Zamożny, dobrze zbudowany i starannie wykształcony – był Zygmuntowski w Orniecie dziekanem. Na stanowisku tym utrzymywał się dość długo dzięki bardzo dużemu sprytowi, niezwyklej zapobiegliwości i umiejętności prowadzenia administracji.

Obowiązki duszpasterskie nie przeszkadzały mu w interesowaniu się miastem, jego zabudową, rozwojem oświaty i kultury. Poza wielką oryginalnością życia – był on istotą niezwykle stanowczą i konsekwentną. Nie lubił ludzi, którzy mu się sprzeciwiali, którzy nie podzielali Jego stanowiska, czy poglądów.

Źródło: Archiwum Urzędu Miejskiego w Orniecie.

Gdy doszedł do wniosku, że jego żądania, przedsięwzięcia i postulaty są słuszne – bronił ich z wielkim uporem i zawziętością. Bywały chwile, że jako argumentów używał

swjej dużej łaski. Nic więc dziwnego, że swym zachowaniem, sposobem bycia i wystąpieniami budził powszechny podziw, szacunek lub bojaźń, zwłaszcza wśród tych, którzy bezpośrednio mu podlegali. Powszechnie zwano go – Dębem Warmińskim. Pomimo iż żył wśród Niemców, lekcewał ich i bardzo nienawidził.

W jego zdrowym i silnym organizmie mieszkał równie silny i niezłomny duch. Zygmuntski z bardzo dużym krytycyzmem odnosił się do wszelkich niemieckich zarządzeń, bez względu na to czy dotyczyły one spraw świeckich, czy kościelnych. Za wszelką cenę starał się o utrzymanie polskiej szkoły przy ul. Zamkowej, o możliwość głoszenia kazań w języku polskim, o propagowanie polskich obyczajów i tradycji narodowych.

Źródło: Archiwum Urzędu Miejskiego w Ornecie.

By odpowiednio udokumentować swą antyniemiecką postawę – bardzo niechętnie używał języka niemieckiego w mowie i w piśmie. Mówił i pisał przeważnie po łacinie. Język ten znał świetnie. W owych czasach uważano Zygmuntskiego za najdoskonalszego znawcę łaciny na całej Warmii. Wyrazem jego polskich przekonań i ostrego protestu przeciw germanizacji było noszenie klasycznego stroju francuskiego, takiego właśnie, jaki nosili podówczas biskupi polscy, nie zaś takiego jak nosili biskupi i księża niemieccy. Już objawy przekory, bezustanne wojny z magistratem i władzami kościelnymi kreowały Zygmuntskiego na wichrzyciela i podkopywacza niemieckich porządków, ale tym, co najbardziej wskazywało na jego antyniemieckie nastawienie –

było wielkie przywiązanie do polskiej tradycji narodowej.

Ileż to razy księdzu Franciszkowi czyniono zarzuty, że zbyt pasjonuje się przeszłością i za dużo myśli o tym, co – zdaniem Niemców – już dawno przebrzmiało. Nie zrażał się tymi wymówkami Zygmuntski. Przeciwnie. Jako uosobienie przekory i protestu zadzierał z przedstawicielami władzy, nazywając ich młodzieńcami bez zdrowego rozsądku. Bronił polskości, szanował polską kulturę i narodową tradycję, pielęgnował ją w swej duszy i trwał przy niej do końca życia. Władze odpłacały mu za to obojętnością, niechęcią i tym, że nigdy go nie wyróżniono w żadnych awansach, a w roku 1852 rozwiązano mu dziekanat, zaś ornecką parafię przyłączono do Pieniężna. Był to niewątpliwie policzek, ale nie złamał on ks. Zygmuntskiego, nie zmusił go do pokory i uległości wobec Niemców. Jako człowiek dużego talentu i bystrego umysłu – nie pozwolił sobie ks. Zygmuntski na żadne ustępstwa, na żadne zginanie karku, a tym bardziej na ujarzmienie i tłumienie swych polskich upodobań i przekonań.

Tak więc ten stary, urodzony w Braniewie w 1771 r. – Dąb Warmiński, nie złamał się pod naporem germanizatorskiej burzy, żyjąc pośród Niemców – zawsze myślał o Polsce, o jej zwyczajach, cierpieniach, o ukochanej ziemi, jaką brutalnie podeptał but zaborców. Zmarł w roku 1842. Pochowano go na małym cmentarzyku przy dawnej ul. Hitlerschtrasse, później Kolejowej, a dziś 1-go Maja.

Autor legendy: Franciszek Chruściel

Grafika wygenerowana przy użyciu AI

Metryczka

Odpowiedzialny za treść:	Małgorzata Kiriol
Wytworzył:	Małgorzata Kiriol
Data wytworzenia:	03.09.2025
Opublikował w BIP:	Małgorzata Kiriol
Data opublikowania:	03.09.2025 13:27
Ostatnio zaktualizował:	Małgorzata Kiriol
Data ostatniej aktualizacji:	05.11.2025 13:21
Liczba wyświetleń:	171